

Kőszeghy zeneművészei és művészi teljesítményei.

Kőszeghy Károly.

(művészi élet és jellemrajz.)

Született: 1820. november 17-én; meghalt: 1891. március 9-én.

45 évesen át volt első házasságban felesége a Vengyei Színház-
nak és a M. Kir. Operának. Szépet meghaladta a zenéjének stílusa me-
lyekben a főkérepek kerekelt. Ritka énekudással rendelkezett. Absz-
zolút zenei hallása volt és kitűnő memoriaja. Formában Oroveszt már 10
éve nem énekelt, amikor Haydn, ki a főpapot személyesen ismerte, az
előadás előtt bejegyzést jelentett. Kőszeghy az énekre egyetérti előadás-
a után állt ki a színpadra és nagy kerekelt o jótett, hogy a legnagyobb
elismerést aratta.

Kőszeghyt énekesszínésznek nevezték mert szerepeit nem csak
énekelte hanem nagy művészekkel meg is játszotta. Nagy buffó mint
a szerb szerepekben egyaránt kiváló volt és mindenkor a legma-
gasabb művészi alakításra jutott. Doppler Ferenc, Jókai János, Po-
dányi János "jót és kárt" Ferenc, "Füvészek háza" ének "Bip-
tes Pórád" - at, mindkét szerepét egyenlően neki írta. "Hyer-
beer", "Székessy" "Gricenko" kaplára, Felicien, "Lalla Roux"
"Baskir" - ja, Mozart, "Tigaro" jának címszerepe éppoly lelke-
sít, sokadok derűsége utaltak ki a hallgatóságból, mint a mitymity-
deget "Károly" idézett elő, "Károly", "Bragui" kibornoka, "Hugo-
nottak", "Marcel" - e, "L. Varras" - a "L. Varras" - ja.

A legcsodálatosabb jelenség Kőszeghy 45 éves zeneművészeti
levegényességének-mérete, hogy miatta egy előadás sem maradt el,
szerepet írta nem küldött és karakáival szemben aránylag se-
rény járadalmával megelégedett.

O a magyar énekművészet korszaka volt, aki atyai jóakarát-
tal segítette elő, intette és a legfőbb karakáival művészi pá-
lyájukon, úgyhogy mindenki szerepe, trükkje és becsülte nem csak
nagy művészetét de ritka nemes lelki tulajdonságait is.
Liszt Ferencet benyomta jó barátok közt, aki egy ízben így
nyilatkozott gróf Zichy Géza, a feltűnő kongoroművész előtt:
"Kőszeghy az énekművészet megingerhető talán csillaga."
Er ismét jött. (Gyűlösen ült a nyeregben) Wagner Bu-
daposton időzése alkalmával "A bolygó hollandi" operáján

adhat elő a Kézirati Könyvtárban, melyben Kőszeghy, Doland "kor-
mányoszt" személyesítette. A Kézirati Könyvtárba Kőszeghy be-
mutatták neki, aki meglehetősen keveset tudott a művészek
kiváló tehetségéről.

Nagy magyarázat volt. Soha nem ment vendégszerelésre,
hanem a nyári szünetekben hangját pihentette nagy amúlt na-
gyobb művészekkel szolgálatban. Külföldre ma-
gas díjazással hívta állandó fetelepiésre, első sorban Ame-
rikába. Ezek igazak, hogy, "Művészek hazája széles világ",
de Kőszeghy válasza az volt: "Extra Hungariam non est
vita". Inkább ezem itthon kenyéret, mint künn kalácsot.

Itthon azonban sok hangversenyben fellépett és ének-
művészekkel sok dicsőet nyújtott az őt nagy lelkesedéssel
ünnepelő hallgatóságnak.

1880. november 16-án ünnepelték pályatársai Kő-
szeghy 37 éves jubileumát, amikor Debécsy I. és Ferenc Jo-
zsef király a "Ferenc József rend lovagkeresztjével" tüntette
ki, mely alkalommal, a fekete domínó "álta Kredik, Gil
Péter" kardakapudnak szerepet birtokos, mely minden ixe-
ben egyik legkiválóbb kabinetszék volt.

1887. április 1-én volt a Kőszeghy születésnapja, amikor is
a máskor humoros Kőszeghy, Gil Páter szerepe könnyet is mely meg-
illetődött, volt az a hallgatóság lelkesből, sokan voltak,
közöttük nádor Ferenc szimfonikus is, mert a drámai szin-
művészek is szerepekkel csüngenek, ahogy ők nevezték, Red-
ves Kőszeghy bácsi - jukon, kiben, a jó eubert, a nagy éne-
kest és a kiváló szimfonikus becsülték.

Kőszeghy a Belvárosi Színházban "komposzi" énekka-
rának is egy negyedórát adon át nélkülözhetetlen első szoboros
énekes volt. Kőszeghy misék, requiemek baross szoborait
beszélte tudta. Sőt előfordult, hogy Gradualé-ra vagy offer-
toriumra az akkori regenschori Engesser Mártyás által, e-
leje adott becsülték is a vista énekesek el.

Philharmoniai vagy egyházi hangversenyeken
a baross magánzólamát is sokat énekelte, mint Beethoven
IX-ik symphonijában: "Christus" és "Szent Erővel le-
gendájában, Verdi, "Requiem"-jében stb.

1891. március 9-én hangja le szemeit a nagy művész,
akiről Rakossy Jenő korszaki mely írt cikkeiben ezt írta:
"Haldokló egyetlen szomorúság, amelyeket az ama közbensé-
sen örvendő nagy művész, Kőszeghy ösztörténet a magyar ének-
művészet a magyar operabetével, a diadalával, melynek fény-
s, világító szíveinek volt."